

คำวินิจฉัยของ ศาสตราจารย์ ดร.เสาวนีย์ อัครโรจน์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๓๕/๒๕๔๘

วันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๔๘

เรื่อง ศาลอุทธรณ์ภาค ๔ ส่งคำโต้แย้งของจำเลย (นายสิงห์ พลคำมาก) ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญ พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ กรณีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๔๒ และมาตรา ๘๔ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑

ด้วยศาลอุทธรณ์ภาค ๔ ส่งคำโต้แย้งของจำเลย (นายสิงห์ พลคำมาก) ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญ พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ กรณีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๔๒ และมาตรา ๘๔ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ หรือไม่

๑. สรุปข้อเท็จจริง

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบสรุปความได้ ดังนี้

นายสิงห์ พลคำมาก ซึ่งเป็นกรรมการสาขาพรรคความหวังใหม่ ลำดับที่ ๓๓ จังหวัดมหาสารคาม ได้พ้นจากตำแหน่งกรรมการสาขาพรรคความหวังใหม่ ในวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๔๔ มีหน้าที่ตามกฎหมาย ที่จะต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองตามแบบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดภายในสามสิบวันนับแต่ วันที่จำเลยพ้นจากตำแหน่ง คือ ตั้งแต่วันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๔๔ ถึงวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๔๕ แต่ นายสิงห์ พลคำมาก มิได้ปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว คือ ไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองตามแบบที่คณะกรรมการ การเลือกตั้งกำหนดภายในระยะเวลาที่กำหนดดังกล่าว และต่อมานายสิงห์ พลคำมาก ได้ยื่นบัญชีดังกล่าว เมื่อวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๔๕ ซึ่งเป็นเวลาที่ล่วงเลยกำหนดเวลาดังกล่าวแล้ว ๔๗ วัน

พนักงานอัยการจังหวัดมหาสารคามจึงเป็นโจทก์ ฟ้องนายสิงห์ พลคำมาก เป็นจำเลย ต่อศาลจังหวัดมหาสารคาม ในคดีอาญาหมายเลขคำที่ ๔๐๑๘/๒๕๔๕ ฐานความผิดเป็นกรรมการ สาขาพรรคการเมืองไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่พ้นจาก

LIART

ตำแหน่ง การกระทำของจำเลยเป็นความผิดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๔ มาตรา ๔๒ และมาตรา ๘๔ ขอให้ศาลพิจารณาคดีพิพากษาลงโทษจำเลย ตามกฎหมาย และขอให้สั่งปรับอีกไม่เกินวันละ ๕๐๐ บาท นับจากวันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๔๕ ถึงวันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๔๕ เป็นเวลา ๔๗ วัน

ศาลจังหวัดมหาสารคามมีคำพิพากษาว่า จำเลยมีความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๔๒ และมาตรา ๘๔ ให้ปรับจำเลย ๒๐,๐๐๐ บาท แต่เนื่องจากจำเลยให้การรับสารภาพอันเป็นประโยชน์แก่การพิจารณา มีเหตุบรรเทาโทษ จึงลดโทษ ให้กึ่งหนึ่งตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๗๘ เหลือคงปรับจำเลย ๑๐,๐๐๐ บาท และให้ปรับ วันละ ๑๐๐ บาท นับตั้งแต่วันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๔๕ เป็นต้นไปเป็นเวลา ๔๗ วัน

จำเลยยื่นอุทธรณ์ต่อศาลอุทธรณ์ภาค ๔ คัดค้านคำพิพากษาของศาลจังหวัดมหาสารคาม และขอให้ศาลอุทธรณ์ภาค ๔ แก้อภัยโทษของศาลชั้นต้นให้ลดค่าปรับแก่จำเลย

นอกจากนั้นจำเลยยื่นคำร้องต่อศาลอุทธรณ์ภาค ๔ ได้แย้งตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ว่า คดีนี้โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๔๒ และมาตรา ๘๔ ซึ่งในการพิจารณาคดีศาลจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมาย ดังกล่าวบังคับแก่คดี แต่บทบัญญัติดังกล่าวขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ อันต้องด้วยบทบัญญัติ ของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ และยังมีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินี้ จึงขอให้ศาลอุทธรณ์ภาค ๔ รอการพิจารณาคดีนี้ไว้ชั่วคราวและส่งความเห็นตามที่จำเลย ได้โต้แย้งตามทางการเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

ศาลอุทธรณ์ภาค ๔ พิจารณาแล้วเห็นว่า เป็นกรณีที่คู่ความโต้แย้งว่า บทบัญญัติแห่งกฎหมาย ที่ศาลใช้บังคับแก่คดีขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ และยังมีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่ เกี่ยวข้องกับบทบัญญัตินั้น จึงให้รอการพิจารณาคดีไว้ชั่วคราวและให้ส่งความเห็นของจำเลย ที่โต้แย้งดังกล่าวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง ไปยังสำนักงานศาลยุติธรรมตามทางการ เพื่อส่งให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย และสำนักงานศาลยุติธรรมได้ส่งความเห็นของจำเลยเพื่อขอให้ ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๔๒ และมาตรา ๘๔ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ หรือไม่

๒. การดำเนินการของศาลรัฐธรรมนูญ

ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งเมื่อวันที่ ๗ กันยายน ๒๕๔๗ ให้รับคำร้องไว้ดำเนินการตามข้อกำหนดของศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๖ ข้อ ๑๒ วรรคหนึ่ง และให้รับไว้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ตลอดจนได้แจ้งให้สำนักงานศาลยุติธรรมเพื่อแจ้งให้ศาลอุทธรณ์ภาค ๔ ทราบ และแจ้งนายทะเบียนพรรคการเมืองในฐานะผู้เกี่ยวข้อง หากประสงค์จะชี้แจงก็ให้ยื่นคำชี้แจงต่อศาลรัฐธรรมนูญได้ภายในสิบห้าวันนับแต่ได้รับหนังสือ

๓. ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาวินิจฉัยและคำวินิจฉัย

ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาวินิจฉัยมีว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๔๒ และมาตรา ๘๔ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ หรือไม่ ซึ่งมีหลักกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

มาตรา ๖ บัญญัติว่า

“รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ บทบัญญัติใดของกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนี้ บทบัญญัตินั้นเป็นอันใช้บังคับมิได้”

มาตรา ๑๔๔ บัญญัติว่า

“คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้ควบคุมและดำเนินการจัดหรือจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่น รวมทั้งการออกเสียงประชามติ ให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม

ประธานกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้รักษาการตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการออกเสียงประชามติ และกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น และเป็นนายทะเบียนพรรคการเมือง”

มาตรา ๒๖๔ บัญญัติว่า

“ในการที่ศาลจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายบังคับแก่คดีใด ถ้าศาลเห็นเองหรืออุ้ความโต้แย้งว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นต้องด้วยบทบัญญัติมาตรา ๖ และยังไม่มีการวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ

LIART

ในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินั้น ให้ศาลรอกการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว และส่งความเห็นเช่นนั้นตามทางการเพื่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้พิจารณาวินิจฉัย

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญเห็นว่าคำโต้แย้งของกลุ่มความตามวรรคหนึ่งไม่เป็นสาระอันควรได้รับการวินิจฉัย ศาลรัฐธรรมนูญจะไม่รับเรื่องดังกล่าวไว้พิจารณาก็ได้

คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญให้ใช้ได้ในคดีทั้งปวง แต่ไม่กระทบกระเทือนถึงคำพิพากษาของศาลอันถึงที่สุดแล้ว”

มาตรา ๒๕๑ บัญญัติว่า

“ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองดังต่อไปนี้ มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่งหรือพ้นจากตำแหน่ง

(๑) นายกรัฐมนตรี

(๒) รัฐมนตรี

(๓) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

(๔) สมาชิกวุฒิสภา

(๕) ข้าราชการการเมืองอื่น

(๖) ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

บัญชีตามวรรคหนึ่งให้ยื่นพร้อมเอกสารประกอบซึ่งเป็นสำเนาหลักฐานที่พิสูจน์ความมืออยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าว รวมทั้งสำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในรอบปีภาษีที่ผ่านมา โดยผู้ยื่นจะต้องลงลายมือชื่อรับรองความถูกต้องกำกับไว้ในบัญชีและสำเนาหลักฐานที่ยื่นไว้ทุกหน้าด้วย”

มาตรา ๓๒๘ บัญญัติว่า

“นอกจากที่มีบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองอย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

(๑) การจัดตั้งพรรคการเมือง ซึ่งอย่างน้อยให้กระทำได้โดยบุคคลตั้งแต่สิบห้าคนขึ้นไป และการจัดตั้งพรรคการเมืองในทะเบียนพรรคการเมือง

LIART

(๒) การเลิกพรรคการเมือง ทั้งนี้ โดยมีให้นำเอาเหตุที่พรรคการเมืองไม่ส่งสมาชิกสมัครรับเลือกตั้ง หรือเหตุที่ไม่มีสมาชิกของพรรคการเมืองได้รับเลือกตั้ง มาเป็นเหตุให้ต้องเลิกหรือยุบพรรคการเมือง

(๓) การดำเนินกิจการของพรรคการเมืองและการจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมือง

(๔) การสนับสนุนการจัดตั้งและพัฒนาสาขาพรรคโดยรัฐ

(๕) การสนับสนุนทางการเงินหรือประโยชน์อย่างอื่นแก่พรรคการเมืองโดยรัฐ การจำกัดวงเงินค่าใช้จ่ายของพรรคการเมืองในการเลือกตั้ง และการควบคุมการรับบริจาคของพรรคการเมือง

(๖) การตรวจสอบสถานะทางการเงินของพรรคการเมือง รวมทั้งการตรวจสอบและการเปิดเผยที่มาของรายได้และการใช้จ่ายของพรรคการเมือง

(๗) การจัดทำบัญชีแสดงรายรับและรายจ่ายของพรรคการเมือง และบัญชีแสดงทรัพย์สินและหนี้สินของพรรคการเมือง ซึ่งต้องแสดงโดยเปิดเผยซึ่งที่มาของรายได้และการใช้จ่ายประจำปีของพรรคการเมืองในทุกรอบปีปฏิทิน เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อตรวจสอบและประกาศให้สาธารณชนทราบ”

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

มาตรา ๔๒ บัญญัติว่า

“ให้หัวหน้าพรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมือง และกรรมการสาขา พรรคการเมือง มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อนายทะเบียนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่เข้าดำรงตำแหน่งและภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง

บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามแบบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

ในกรณีที่บุคคลตามวรรคหนึ่ง ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะตามกฎหมายอื่นแล้ว บุคคลนั้นอาจส่งสำเนาบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่ยื่นไว้ตามกฎหมายอื่นนั้นต่อนายทะเบียนแทนก็ได้”

LIRT

มาตรา ๘๔ บัญญัติว่า

“หัวหน้าพรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือกรรมการสาขาพรรคการเมือง ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๔๒ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาทและปรับอีกไม่เกินวันละห้าร้อยบาท ตลอดเวลาที่ยังมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง”

พิเคราะห์แล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ อยู่ในหมวด ๑๐ การตรวจสอบการใช้ อำนาจรัฐ เป็นบทบัญญัติที่มีเจตนารมณ์เพื่อตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง บางประเภท คือ นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการการเมืองอื่น ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นตามที่กฎหมายบัญญัติ โดยกำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ดังกล่าวมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทุกครั้งที่ได้รับตำแหน่งและพ้นจาก ตำแหน่ง ทั้งนี้เพื่อป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบของบุคคลดังกล่าว หากฝ่าฝืนก็จะถูกลงโทษ คือ ต้องพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่น หรือนับแต่วันที่ตรวจพบว่ามีกรกระทำดังกล่าว แล้วแต่กรณี และต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจาก ตำแหน่ง

ส่วนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ นั้น เป็นบทบัญญัติ แห่งกฎหมายที่ตราขึ้นตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๒๘ ที่กำหนดให้มีสาระสำคัญในเรื่องต่าง ๆ ที่สำคัญ และจำเป็น ซึ่งรวมถึงการตรวจสอบพรรคการเมืองโดยการจัดทำบัญชีแสดงรายรับและรายจ่ายของ พรรคการเมือง นอกจากนั้นยังมีบทบัญญัติที่กำหนดให้บุคคลผู้ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ในพรรคการเมือง มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองอีกด้วย ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความโปร่งใสสำหรับผู้บริหารพรรคการเมืองที่จะ ดำเนินการเพื่อประโยชน์ของพรรคการเมือง (เนื่องจากผู้บริหารพรรคการเมืองต้องรับผิดชอบในการบริหาร การเงินหรือทรัพย์สินอื่น ๆ ของพรรคการเมือง และอาจดำเนินการใด ๆ ที่แสวงหาประโยชน์อันมิชอบจาก พรรคการเมืองได้ เช่น รับเงินบริจาค หรือนำเงินที่ได้รับอุดหนุนจากรัฐไปใช้ประโยชน์เพื่อตนเอง)

การที่มาตรา ๔๒ บัญญัติให้หัวหน้าพรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมือง และกรรมการสาขาพรรคการเมืองมีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองภายในสามสิบวันนับแต่วันที่เข้าดำรงตำแหน่งและภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง ก็เพื่อตรวจสอบและป้องกันการทุจริตของหัวหน้าพรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมือง และกรรมการสาขาของพรรคการเมืองเช่นเดียวกับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ ที่ตรวจสอบความโปร่งใสของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจะต่างกันก็แต่การยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน ฯ ของหัวหน้าพรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมือง และกรรมการสาขาพรรคการเมือง ไม่ได้ยื่นต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติแต่ยื่นต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง และมาตรา ๘๔ บัญญัติให้บุคคลที่มีหน้าที่ดังกล่าวซึ่งไม่ปฏิบัติตาม มาตรา ๔๒ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาทและปรับอีกไม่เกินวันละห้าร้อยบาท ตลอดเวลาที่ยังปฏิบัติไม่ถูกต้อง

แม้บทบัญญัติของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๔๒ และมาตรา ๘๔ จะเป็นบทบัญญัติที่เพิ่มเติมจากรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๒๘ และแตกต่างจากบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ แต่ก็เป็นเรื่องที่สามารถทำได้ เนื่องจากรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๒๘ กำหนดเพียงกรอบกว้าง ๆ ว่า กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง จะต้องมีบทบัญญัติซึ่งมีสาระสำคัญอย่างน้อยในเรื่องต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ โดยมีได้ห้ามที่จะมีบทบัญญัติเกินกว่าที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๒๘ แต่อย่างไร และก็มีได้เป็นการบัญญัติเพื่อให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ เพียงแต่มีหลักการที่คล้ายคลึงกันในส่วนที่ต้องการให้เกิดความโปร่งใสของบุคคลที่ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมืองเท่านั้น จึงมิใช่กรณีการขยายหรือเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ แต่อย่างไร เพราะเป็นคนละกรณีกัน

ดังนั้น พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๔๒ และมาตรา ๘๔ ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่ตราขึ้นโดยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๒๘ ที่ให้อำนาจนายทะเบียนพรรคการเมืองตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินของผู้บริหารพรรคการเมือง ในขณะที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑

เป็นบทบัญญัติที่ให้อำนาจคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติตรวจสอบทรัพย์สิน
และหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ซึ่งมีผู้บริหารพรรคการเมือง จึงเป็นคนละกรณีกัน

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง
พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๔๒ และมาตรา ๘๔ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑

ศาสตราจารย์ ดร.เสาวนีย์ อิศวโรจน์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ